

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 15. aprila 1863. ~

Gospodarske stvari.

Goveja kuga na Kranjskem.

Česar smo se zmiraj bali, se je pripetilo zdaj. V Seli blizo Semiča v metliškem okraji na Dolenskem je 7. dan t. m. poginila dve leti stara telica za pravo govejo kugo; bolnega vola v ravno tistem hlevu je komisija pobiti dala, zraven še drugo zdravo kravo in drugega zdravega vola ravno tistega gospodarja, da bi se tako mahoma kuga zatrla. Vse drugo, kar zapoved o goveji kugi ukazuje, se je brž brž storilo, cela vas zaprla, in več drugega.

Kuga se je zanesla iz Hrvaškega, — odkod prav, in kdaj, se pri tej priči še ni moglo zvediti.*) To pa je gotovo, da čeravno je bila meja med kranjsko in hrvaško deželo še vseskozi zaprta, da je neki kmet v Žunicah v črnomeljskem kantonu skrivé na kakem neznanem mestu čez kordón iz Hrvaškega pripeljane (kontrebandirane) vole dobil. Ko je bil 24. dne preteklega mesca sejm v Metliki le za domačo živino, sta ta dva vola iz Žunic tudi na sejm prignana bila; kupil ju je gori omenjeni kmet iz Sela; drugi dan je zapazil, da je eden bolan; v strahu, da utegne kužna bolezen biti, ju žene čez Preloko in skoz Kolpo v Žunice nazaj; ker ju ondi ne spečá, mu zbolí domá eno njegove domače živine (gori omenjena telica) tako, da prva pogine, hrvaški vol pa je bil še tudi hudo bolán, ko je komisija tjé prišla, ki je po postavi, kakor smo gori rekli, vso živino poklati in zakopati dala.

Velika sreča bi bila, ako ni bolni vol zatrosil te bolezni tudi v Žunicah, ker se še ne vé, kako dolgo je brezvestni gospodar tega vola že imel, — ako bi ne bil zatrosil bolezni v Preloki, kjer je tudi bil in pa tudi v Seli, kjer ga je komisija zaklati dala. Se vé, da vse te vasi zadeva ostra zapoved, da se zaprejo. Al ker je bil vol v Metliki na sejmu, čeravno gospodar, ki ga je kupil, ni nič bolnega na njem vidil in čutil, je vendar le mogoče, da je kakošno drugo živinče še okužil. Zato naj vsi tisti gospodarji, ki so kakošno govedo na tem sejmu kupili, jo v hlevu zaprto in od druge svoje živine ločeno imajo, sicer pa svoji gosposki brž naznanit grejo, da tako živino imajo, če tudi je zdrava, sicer jih po postavi zadene ojstra kazen.

Kdor je nečimern v vseh teh krajih, kjer sta ona hrvaška vola bila, je kriv vse nesreče, ktera utegne priti čez-nj, čez njegove sosedé in čez deželo.

V lanskim „Novicah“ že v listu od 19. novembra in 10. decembra smo obširno govorili o tej grozni morivki, ktera se le po nalezbi od živine do živine raz-

širja; kužnina pa tiči v blatu, scavnici, slinah, in vsakem drugem iztoku, se drži kože, rogov, parkljev in tako dalje. Izprva je bolezen podobna vsaki drugi vročinski, — kadar pa začne **od spred:** z oči, nosa in gobca teči žlem, in ko je živina prve dni zapečena bila, se **odzadej** odpre driska, zraven pa še poredkoma pokašluje, — potem pa je kuga gotova, ki ne umori živine hitro, ampak čez 5, 7, 14 dni ali še pozneje.

Zdravila ni nobenega zoper to morivko, — tudi ne pomaga najbolja klaja, in nobena stvar ne.

Edino je, da se taka živina tako zaprè kakor stekelpes, da ne pride do nobene druge živine kakoršne koli tudi psov in mačke ne, — da človek, ki je bil ali je pri taki živini, ne pride z nobeno drugo živino pa tudi z nobenim drugim človekom v dotiko, ki lahko po svoji obleki zanesse to kužnino.

Vsak gospodar, ki ima še zdravo živino, naj se ogiba kakor steklega psa take živine, pa tudi ljudi iz take hiše itd. Če je vsak za-se in za svojo živino najojstrejši policaj, tedaj le se more ta grozna bolezen zatreti, da se ne širi dalje.

Zato je treba, da se prav natanko in zvesto spolnuje vse, kar gosposka ukaže, in da vsak tudi na svojega soseda pazi, ali spolnuje tudi on vse. Bog obvari, iz takega kužnega kraja kako živino kam prodati; to je toliko, kot strup širiti po svetu. Bog obvari, kako bolno živinče zamolčati!

Res! sila sila težavno je vse to; al tù ni nobene druge pomoči. Tù je pač resnica, kar pregovor pravi: „Pomagaj si sam, pa ti bo pomagal Bog!“

Zato čujte gospodarji! V veliki nevarnosti ste in vsa dežela z Vami. Sl. deželna vlada je zaukazala, kar je na vse strani potrebno.

O čbelarstvu našem.

Iz Vodice 5. aprila. — Da naša prošnja za varstvo čbelarstva v deželnem zboru 16. dne u. m. ni bila uslišana, smo brali, toda le na kratko razloženo v slovenskih naših časnikih, in pri tej priliki smo prav živo pogrešali slovenskih štenografičnih zapisnikov, da bi brali vse, kar se je za našo reč govorilo in proti nji. Res prečuden je bil oni sklep od 28. januarja, da razgovori deželnega zbora imajo izhajati le v nemškem jeziku, ker gotovo za več kot 300.000 naših ljudi, ki nemškega celó ne umejo, s klobukom tujega jezika pokrito ostane, kar ravno nje zadeva!! Nadjamo se, da ta sklep je obveljal le za ta zbor, in da se bo že v prihodnjem zboru dalo vsakemu svoje. Naš narod ni več tako zaspan, da bi ne želel zvediti, kaj se za-nj dela v deželnem zboru. — Da pa spet pridemo do tega

*) Ravnokar nam piše častiti dopisnik, da neki Vlah Marijndolec je zanesel to bolezen. Vred.